

OBSAH

Úvod: víc než kopec (Václav Cílek) 9

I. Příroda

1. Evropské příkopy a brázdy (Václav Cílek) 13

STARÁ ČÁST EVROPSKÉHO KONTINENTU ● ZÁHADA EVROPSKÝCH ŘEK ● RHÔNA, RÝN A BLANICE ● DOMÁCÍ ANALOGIE BLANICKÉ BRÁZDY

2. Blanická brázda, její geologie a základní charakteristika (Václav Cílek) 25

KOUŘIMSKÁ BRÁZDA ● CO O BLANICKÉ BRÁZDĚ PROZRAKUJE UHLÍ? ● MEZI SÁZAVOU A VLTAVOU ● HADCE U ŠEBÍŘOVA ● MAGIE VRCHU VÁVRA: BRÁZDA SE MĚNÍ VE HŘBET ● PODÉL ŘEKY RÖDL K DUNAJI ● BLANÍK UPROSTŘED CEST OD LABE K DUNAJI

3. Příroda chráněné krajinné oblasti Blaník (Lubomír Hanel, Václav Cílek, Zdeňka Sůvová a Hana Pánková) 41

KRAJINA KUPEK A HŘBETŮ ● VYUŽÍVÁNÍ KRAJINY V MINULOSTI ● KLIMA BLANICKÉ OBLASTI ● LES A ROSTLINSTVO CHRÁNĚNÉ OBLASTI ● HOUBY ● BEZOBRATLÍ ● OBRATLOVCI ● PŘÍRODNÍ REZERVACE VELKÝ BLANÍK ● PŘÍRODNÍ REZERVACE MALÝ BLANÍK ● PŘÍRODNÍ REZERVACE PODLESÍ ● PŘÍRODNÍ PAMÁTKA LOUŇOV ● KŘÍŽOVSKÝ LOM ● CO BY MĚL ČLOVĚK VIDĚT

4. Řeka Blanice (Lubomír Hanel a Zdeňka Sůvová) 63

JEDNA ŘEKA, ALE HODNĚ POTOKŮ ● VLAŠIMSKÝ PARK ● POZORUHODNÝ ŽIVOT MIHULE

5. Významná chráněná území (Lubomír Hanel, Hana Pánková a Pavel Křížek) 73

NÁVOD MÍSTO ÚVODU: KAM JET A CO NAVŠTÍVIT ● NENÁPADNÁ KRÁSKA KUŘIČKA HADCOVÁ: NEJVĚTŠÍ POKLAD PODBLANICKA ● NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKA HADCE U ŽELIVKY ● PŘÍRODNÍ PAMÁTKA HADCE U HRNČÍŘ ● EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA ŽELIVKA ● PŘÍRODNÍ PAMÁTKA NA OSTROVĚ ● PŘÍRODNÍ PAMÁTKA ČASTROVICKÉ RYBNÍKY ● PŘÍRODNÍ REZERVACE PODHRÁZSKÝ RYBNÍK ● PŘÍRODNÍ REZERVACE ŠTĚPÁNOVSKÝ POTOK ● PŘÍRODNÍ PARK DŽBÁNY-ŽEBRÁK ● NEJSLEDOVANĚJŠÍ ČAPÍ HNÍZDO V ČECHÁCH ● KOUZLO NOČNÍHO LOVU

6. Hornická krajina Podblanicka (Václav Zemek, Tomáš Navrátil, Jan Rohovec a Lubomír Hanel) 89

VELKÉ ZLOMY, MALÉ ZLOMY A LOŽISKA ● ROUDNÝ, PŘÍBĚH NAŠEHO NEJÚSPĚŠNĚJŠÍHO ZLATODOLU ● PŘÍRODNÍ PAMÁTKA ROUDNÝ ● ČTENÍ HISTORIE V LETOKRUŽÍCH STROMŮ: POUŽITÍ RTUTI NA LOŽISKU ROUDNÝ ● RUDNÍ REVÍR V OKOLÍ RATIBOŘICKÝCH HOR A STARÉ VOŽICE ● ŽELEZNÁ HUŤ U VLAŠIMI ● GRAFIT A UHLÍ

II. Blaník jako místo národní paměti

7. Kraj, jeho dějiny, památky a genius loci (Radovan Cáder a Lubomír Hanel) 105

NÁRODNÍ KRAJINA ● NEJSTARŠÍ OSÍDLENÍ ● STŘEDOVĚKÁ KOLONIZACE ● PŘÍCHOD NOVÉ DOBY ● BITVA U JANKOVA A SVĚTLA I STÍNY REKATOLIZACE ● PROBOUZENÍ NÁRODA ● SOCIALISTICKÝ VENKOV A SOUČASNOST ● CO NAVŠTÍVIT

8. Blanický mýtus v soukolí českých dějin (Petr Hlaváček) 131

PROLOG: O HOŘE A SPÍCÍM VOJSKU ● BLANÍK PŘEDMODERNÍ: OD PROROCTVÍ K POUTNÍMU MÍSTU ● BLANÍK OBROZENECKÝ: OSVÍCENSKÁ MORALITA A ROMANTICKÝ PŘÍBĚH ● BLANÍK EMANCIPAČNÍ: OD VLASTENECTVÍ K POLITICKÉMU NÁRODU ● BLANÍK REPUBLIKÁNSKÝ: OBČANSKÁ HRDOST A NÁRODNÍ VZDOR ● BLANÍK SOVĚTIZOVANÝ: INSTRUMENTALIZACE A OBČANSKÉ DOUFÁNÍ ● BLANÍK POSTMODERNÍ: OBČANSKÝ NADHLED A NÁRODOVECKÝ KÝČ ● EPILOG: BLANÍK JAKO MÍSTO SEBEREFLEXE

9. Blaník z pohledu archeologie

(Jan Turek, Václav Cílek, Petr Meduna a Radovan Cáder) 151

HISTORIE ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU ● HRAD NA VRCHOLU BLANÍKU ● OPEVNĚNÍ NA VEŘEJOVÉ SKÁLE ● DALŠÍ PRAVĚKÉ PAMÁTKY ● CO NAVŠTÍVIT

10. Staré cesty podblanické (Pavel Bolina a Tomáš Klimek) 163

STUDIUM STARÝCH CEST ● NAPOJENÍ BLANÍKU NA PRAHU ● SÁZAVSKÉ BRODY U LŠTĚNÍ ● ZÁPADNÍ TRASY OD VLTAVY ● KOMUNIKAČNÍ VÝZNAM KONDRACE A LOUŇOVIC ● NAČERADSKÁ KŘIŽOVATKA ● CHÝNOV BYL STARŠÍ A DŮLEŽITĚJŠÍ NEŽ TÁBOR ● VIA ANTIQUA ● ZÁCHRANA Z JENÍKOVA ● ZÁVĚR: CESTY SOLNÉ A ZLATÉ

III. Už je čas? Pověsti a proroctví o Blaníku

11. Co Blaník říká o národní povaze? (Václav Cílek) 179

PŘÍSTUP K TÉMATU ● DEFINICE POSVÁTNA ● TŘI KAPLE A OTÁZKA POSVÁTNÉ TOPOGRAFIE BLANÍKU ● KLÁŠTER POD BLANÍKEM MEZI SVATÝM VÁCLAVEM A HEJTMANEM ŽIŽKOU ● POUTĚ KE STROMŮM A HORÁM ● ČESKÁ APOKALYPSA ● PROROCTVÍ STAROČESKÁ ● WOTANOVA ŘÍŠE MRTVÝCH ● NEBEŠTÍ VOJÁCI JOSEFA VIRGILA GROHMANNNA ● BLANÍK V POVĚSTECH AUGUSTA SEDLÁČKA ● POVĚST O MILIČÍNSKÉM LVU ● Z MÁCHOVÝCH DENÍKŮ: DUCH STRÁŽNÝ NÁRODA ČESKÉHO ● VÝZNAMOVÉ VRSTVY ● BLANÍK A SLUNOVRATOVÁ LINIE NA LIBOUNI ● OCHRANA MYTOLOGICKÉ KRAJINY

IV. Příběhy posvátných hor

12. Mytické krajiny (Václav Cílek a Jan Turek) 207

MÍSTA PŘÍBĚHŮ ● BRATRSKÁ HORA SITNO ● KRAJINA HUSITSKÝCH HOR ● MÝTUS DUTÝCH HOR V EVROPSKÉ TRADICI ● PROMĚNY VERTIKALITY ● O PRAVDĚ OBLAKŮ A PRAVDIVOSTI ZEMĚ ● POSVÁTNÉ HORY V MIMOEVROPSKÉ TRADICI: PODZEMNÍ VOJSKO NA ALTAJI A OBĚŤ BÍLÉHO KONĚ ● DOBRÉ PŘÍBĚHY PUTUJÍ DALEKO: KULT KRYSTALOVÉ HORY V TIBETU ● HORA HOR ● UMĚNÍ MÍSTA: KOHAPÄRIMUS A YMPÄRISTÖMYTOLOGIA ● ŘÍP ● MILEŠOVKA, KLETEČNÁ A HRADIŠŤANY ● SNĚŽKA A DALŠÍ ŠPIČATÉ HORY ● HORA SLEZA ● PÁLAVA A KULTOVNÍ KOPCE PODÉL JANTAROVÉ STEZKY ● SKALNÍ MĚSTA ● VYSOKÁ HRADIŠŤE ● BUCHLOVSKÉ KOPCE ● HOSTÝN, RADHOŠŤ A PRADĚD ● BLANÍK V RODINĚ POSVÁTNÝCH HOR

Literatura 255

Summary 262

Poděkování a ediční poznámka 263